

Rętkowski Przymówienie się
(25/II 1791)

PRZYMOWIENIE SIĘ

JASNIEM WIELMOŻNEGO

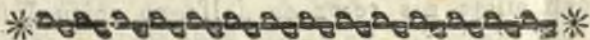
RZĘTKOWSKIEGO,

POBCZASZEGO Y POSŁA ZIEMI GOSTYNSKIEY

NA SESSTI SETMOWEY

DNIA 25 MIESIĄCA LUTEGO ROKU 1791.

M I A N E

NAYIASNIEYSZY KROLU, PRZESWIETNE SKONFEDEROWANE RZECZYPOSPOLITEY STANX.

GDY materya Skarbowa już do ukończenia przez Kwić dać miany przychodzi, rozumiem że przydatniejszego miejsca do wypełnienia obowiązku Instrukcyi Ziemi moiey nad innych nie mam, ile kiedy przy Materyi Skarbowey o Magistraturze Skarbowey, mowić przedsiębiorę.

XX

XVIII. 2. 369

<http://rcin.org.pl>

A w tym zamiarze grzeszyłbym Nayiaśniejszy Panie naprzeciw własney Instrukcyi, gdybym rzecz od proźby, nie od słodkiego wprzód prawdy wyznania, zaczynał, to jest rozkazała Nam Ziemia swoim Reprezentantom, złożyć nayszczelniejsze W. K. Mci Panu Memu Miłościwemu podziękowanie, za troskliwe Jego o dobro Narodu z uymą własnego zdrowia starunki.

Niech ta Wszchemocność, która w umysł Polaka odradzający się sposób myślenia wpoić raczyła, tylo Tobie Krolu Panie Miłościwy udziela siły i mocy ile ludcały pod Panowaniem Twoim będący o to oneyże, i ztąd, że Cię kocha, i ztąd że go szczęśliwifz, prosząc pragnie.

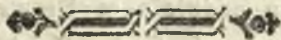
Przystępując zaś teraz do dalszego opisu Instrukcyi, związek z materyą toczącą się mającego, mamy sobie Nayiaśniejszy Panie przepifano iżbyśmy łaskawym i dobrotliwym W. K. Mci Pana Megu Miłościwego względem JW. Ostrowskiego Kasztelana Czerckiego, Męża z harakteru Patriotycznego, wyług publicznych, chęci do pracy, i zdacności w pracy zaszczyconego, nie tak zarekomendowali, iak bardziey Miłościwy Panie Twemu Sercu które naylepszym Jego Przymiotow jest świadkiem, a które nadgradzać cnotę przywykle będąc, momentu tylko do zyszczenia swey weli oczekuje, przypomnieli.

Nadchodzi więc Nayiaśniejszy Panie ten moment w którym nayszczelniejsza od Ziemi moiey proźba, wziąć

swoy skutek może, gdy Krolu Panie Miłościwy przemowisz do Narodu, że tego sobie życzyś iżby był Podskarbiem Nadwornym Koronnym.

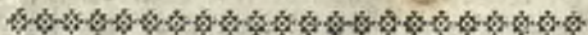
Bo kiedy wchodzimy w rząd Skarbu, weyść i w Jego Urzędnikow, sama słuszność radzi, niech wiedzą pozostać się i wybrać mający Kommissarze, czyli wspólnie z dwiema, czyli wspólnie z iednym Skarbowym Ministrem, co dzień zwiększające się obowiązki odbywać mają, niech ten godny i szanowny a zawsze na czele pracy będący Minister, JW. Kossowski Podkarbi Wielki Koronny, który w odbyłym dopiero Glosie swoim proźby za JW. Kafztelanem Czerskim przełożył, będzie w nich wysłuchany, zna on aż nader ciężary Urzędu tego, bo ie ciągle przez lat 28. znosił, zna zatem i konieczną dla dobra Publicznego potrzebę, iżby tak czynna iaką iest Kommissyi Skarbowey Koronney Magistratura, miała przez Nadwornych Podskarbiich dla Wielkich wyręcycielow.

Kończę Miłościwy Panie głos moy w tym podchlebnym dla Ziemi moiey zaufaniu, że dobrotliwości Pańskiey dla JW. Kafztelana Czerskiego przez przeniesienie onego ad *Ministerium* Podskarbitwa Nadwornego Koronnego nieufu-niesz, owżem łaskawym swym wdaniem się godnym onego tey nadgrody uznasz i uczynisz.

PRZYMOWIENIE
TEGOŻ YWTEYZEMATERYI
DNIA 28. MIESIĄCA TEGOŻ

M I A N E.

GDYBY nawet wszystkie Ministeria niezajmując Podskarbstw Nadwornych już za bydź zmniejszone niemogące, wyrokiem waszym Najiaśnieysze Stany poczytane zostały, ięszczebym w umyśle moim znaleźć przekonania niemogł, czyliby stośownie z Prawem Seymu ninieyszego już tym samym pod zniesienie Podskarbstwa Nadworne podchodziły, kiedy zařtanawiając się nad Prawem pod dniem 15. Września Roku zeszłego wypadłym, znajduię w nim wyraźnie że Najiaśnieyszemu Panu do tych Krzesel i Ministeriow szafunek iest zwocony, który onemu opisem Rady był przecięty, ale kiedy Podskarbstwa Nadworne pod opis Rady niepodeřły, owřzem oddzielnym Prawem *sine referentia ad Consilium permanens* przy szafunku Najiaśnieyszego Pana i

Jego Następców pozostały, więc Stany Seymuiące wracając za uchycieniem Rady Krolowi Panu Miłościwemu szafunek Ministeryow, wrocily tych Ministrow szafunek, ktory mu był zatrzymany, ale nie tych to jest Podskarbstw Nadwornych ktore żadnego z Radą połączenia nie miały, ale prosto od szafunku W. K. Mci Pana Mego Miłościwego dependowały, czyli iasniey gdy Prawo mowi o powrocie szafunku tych Ministeryow, ktore przez Radę przechodziły, więc tym samym niemowi o tych Ministeryach to jest Podskarbstwach Nadwornych, ktore bez Rady, bydź dawanemi mogły, i bywały.

A tak z tey niewątpliwey Prawa prawdy, wypływa druga, że uznanie zmniejszenia liczby Ministeryow, ściągac się tylko może i powinno, do tych Ministeryow ktorych szafunek Stany Krolowi Panu Miłościwemu powrocily, ale nie do tych Ministeryow, ktore przy szafunku Najiasniejszego Pana iak były tak są, bo te iako pod żadnym zatrzymaniem niebyły, tak też zdaie się iż pod żadne zmniejszenie podchodzić niemogły, i że w famey rzeczy niepodeszły, sam opis Prawa świadczy, kiedy tym Prawem, Prawo Roku 1775. szafunek Ministeryow Podskarbstw Nadwornych W. K. Mci P. Miłościwemu (pomimo Rady przyznające) nie jest uchylone, a uchylić by go było gdyby i Podskarbstwa Nadworne pod zmniejszenie ogułu Ministeryow podchodzić miały, koniecznie wypadało, bo godność Rzeczypospolitey i iey systematyczne na Seymie terazniejszym postępowanie takby uczynić kazały.

Tym bardziej gdy oprócz tłumaczenia się z powyższego Prawa, nie jest przypadek by rzecz względem zmniejszenia Ministerów, już na samych Podskarbach Nadwornych opierała się, wszak są inne iefzcze Ministerya ktore w swoim czasie, w mocy waszey będzie Nayiaśnieysze Stany albo zmniejszyć, albo zupełnie ocalić, ale za coż Interes Publiczny, Interes w swoim miejscu, bo pod Skarbem, względem Podskarbiego Nadwornego wprowadzony, ma być do dalszego czasu odkładany, kiedy otwarcie mówiąc każdy moment zwłoki, krzywdę nie zysk dla Rzpltey, z takiego zaradzenia, przynosiłby.

Bo nie na użytku 40000. Penfyi, zasadzać rządność Skarbu należy, ale na istotnym tegoż Skarbu dopilnowaniu, to przez ułatwienie handlu, to przez wprowadzenie Manufaktur, to przez utrzymywanie ułożonego Systematu i takiej to dopiero korzyści, byłyby prawdziwemi korzyściami, wzrost i siłę Narodowi, nadającemi, a ktore łatwiej i podobniey za wspólnym dwoch Ministrów Dożywotnich z sobą porozumieniem się być mogą skutkowane, niżeli przez jednego, i to z Kommissarzami na czas krotki wybieranemi, spodziewane.

Dla czego chcąc być prawdziwie za Publicznym Interessem, jestem za nominacją i w tym miejscu Podskarbiego Nadwornego Koronnego bo z składu dwoch Skarbowych Ministrów, przy więcey obowiązkach, więcey wystawiać mi się godzi i należy dla dobra Publicznego użytku.

XIII. 8. 269